

РЕШЕНИЕ

№ 2387

гр. София, 17.05.2011 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в
публично заседание на 18.04.2011 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Силвиана Шишкова, като разгледа дело номер **1185** по описа за **2011** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е проведено по реда на чл. чл. 145 - 178 от Административнопроцесуалния кодекс, вр. чл. 118 от Кодекса за С. О..

Делото е образувано във връзка с жалбата от Л. С. Т. срещу Решение № 45/21.01.2011 г. на главния Д. на С. У. „С. О.” П. Н., с което се е произнесъл по жалба срещу Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. на ръководител „ПО” П. същото У., като е потвърдил разпореждането. В жалбата датата на издаване на разпореждането неправилно е посочена като 05.10.2010 г.

В съдебно заседание оспорващият се явява лично, като поддържа жалбата и искането да бъде отменено решението. Не е заявил изрично претенция за присъждане на разноски за водене на делото. Представена е писмена защита, изготвена от редовно упълномощен преди датата на заседанието адвокат.

Процесуалният представител на ответника оспорва жалбата със становище за нейната неоснователност, респ. за правилност и законосъобразност на решението.

От доказателствата, съдържащи се в административната преписка се установява, че спорното право произтича от следните обстоятелства.

С Експертно решение на ТЕЛК, № 1001/18.06.1999 г. на жалбоподателя е била определена степен на инвалидност поради общо заболяване, със срок на инвалидността две години. Въз основа на решението е била отпусната пенсия за

инвалидност. След изтичането на двугодишния срок на инвалидизиране изплащането на пенсията е прекратено. Междувременно експертното решение № 1001/18.06.1999 г. било оспорено от жалбоподателя с подадена още на 02.07.1999 г. пред С градски съд жалба. Постановеното на 11.04.2000 г. съдебно решение, след като е влязло в сила е отменено с решение на 5-членен състав на Върховния административен съд на 19.11.2007 г. и делото е върнато за ново разглеждане. С решение от 29.06.2009 г. състав на СГС е отхвърлил жалбата срещу експертното решение на ТЕЛК. По реда на касационното обжалване решението на СГС е отменено с Решение № 374/12.01.2010 г. на ВАС, по адм. дело № 13922/2009 г., в частта относно определения срок на инвалидност. Касационният съд е върнал преписката на компетентния административен орган със задължителното указание да издаде акт, с който да определи на Л. С. Т. пожизнен срок на инвалидност. Последвало издаването на Експертно решение № 0865/59 от 19.04.2010 г. (л. 11), връчено на 11.05.2010 г., с което инвалидността е определена като пожизнена. С подадено на 14.05.2010 г. заявление до С. У. „С. О.” жалбоподателят е пожелал да бъде възобновено изплащането на пенсията му за инвалидност. По това искане компетентният орган се е произнесъл с Разпореждане № */01.10.2010 г. (л. 12), с което е възстановил изплащането на пенсията за инвалидност, поради общо заболяване, както и включената в нея социална пенсия за инвалидност, считано от 02.06.2001 г., пожизнено. В самия край на разпореждането, като се е позовал на решението на ВАС от 12.01.2010 г. и на ЕР на ТЕЛК от 19.04.2010 г. органът по „ПО” е разпоредил „пенсията да се изплаща съгласно чл. 105, ал. 2 КСО”. На това основание, на жалбоподателя били изплатени суми за двете пенсии, но само за периода от 01.01.2007 г. до 31.10.2010 г. По тази причина той оспорил пред главния Д. на СУ „СО” Разпореждане № */01.10.2010 г. в частта относно изказа: „пенсията да се изплаща съгласно чл. 105, ал. 2 КСО”. Решаващият административен орган се произнесъл с обжалваното Решение № 45/21.01.2011 г. В решението е изследвана подробно хронологията на спора, като са изложени мотиви за неоснователност на жалбата. Директорът на СУ „СО” е счел, че вземанията на жалбоподателя за периода от 01.06.2001 г. до 31.12.2006 г. за двете пенсии са погасени по давност, на основание чл. 105, ал. 2 КСО. Отхвърлил е като неоснователен довода му, че за времето от 1999 г. до 2010 г. – периодът, през който се е водил съдебния спор, свързан с обжалване на ЕР на ТЕЛК, № 1001/18.06.1999 г. давностният срок е спрял да тече. За да обоснове мотивите си ответникът е изложил съображенията си, че: законодателят не е предвидил в чл. 105 КСО обстоятелства, които спират или прекъсват срока на давност; с чл. 115 КСО са уредени основания за прекъсване на давността само за вземания на Н., но не и за такива от Н.; първите са публични държавни вземания, а вторите – частни вземания, и се подчиняват на различни режими, по отношение реда за установяване, събиране, изплащане. Разсъждавал е и върху разпоредбата на чл. 115, б. „ж” ЗЗД и е приел, че предмет на съдебен спор е било решението на ТЕЛК, но вземането от пенсия не произтича от него и затова

разпоредбата е неприложима. Позовал се е и на текста на чл. 12, ал. 3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС), който препраща към чл. 105, ал. 2 КСО. Посочил е още, че „разпоредбите на погасителната давност и на КСО са императивни, а административният орган действа в условията на обвързана компетентност.

Жалбоподателят е останал недоволен от решението, като в жалбата до Съда и в писмената защита е изложил подробно и аргументирано становище за „превратно тълкуване и прилагане на материалния закон” от страна на административния орган, досежно погасителната давност.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, като съобрази съдържащите се в делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема от правна страна следното.

С оспорването по административен ред на Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. на ръководител „ПО” е спазен задължителният ред, установен с разпоредбата на чл. 118, ал. 1, вр. чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а” и б. „д” КСО. Жалбата срещу Решение № 45/21.01.2011 г. на главния Д. на С. У. „С. О.” - Н. е подадена от лицето, което има пряк правен интерес от оспорването, в срока по чл. 118, ал. 1 КСО, с оглед на което е процесуално допустима за да бъде разгледана по същество.

По делото не са спорни фактите, така както са обобщени по – горе. Основният спор е правен и е за това, погасени ли са по давност вземанията на жалбоподателя за пенсии, за периода от 2001 г. до 2006 г., вкл., така както твърди ответникът.

Жалбата е основателна.

Неправилно и в противоречие с правната логика ответникът счита, че спорното право не произтича от решението на ТЕЛК от 1999 г. Неоснователни и необосновани са и останалите, изразени в решението доводи.

Правилата за възникването и ползването на правото на пенсия за инвалидност, началната дата и определянето на нейния размер са регламентирани в Глава шеста, Раздел II КСО (чл.чл. 71-79). Правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането и се отпуска за срока на инвалидността – чл. 73, ал. 1, ал. 2.

Възстановяването на пенсията с Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. е извършено на основание чл. 97 КСО, цитирано в самото разпореждане. Според текста на ал. 1, ал. 2, чл. 97 спряната пенсия се възобновява, а прекратената се възстановява по писмено заявление на пенсионера, когато отпадне основаниято за спирането или прекратяването ѝ, от деня на отпадане на основаниято за спирането или прекратяването, ако заявлението е подадено в 3-годишен срок от тази дата, или от подаването му - когато срокът е пропуснат.

Институтът на давността, за целите на установените по реда на КСО осигурителни плащания е уреден в две разпоредби – на чл. 105 и на чл. 115. Чл. 115 КСО от Глава седма „Контрол” засяга вземанията на Националния осигурителен институт за неправилно извършвани осигурителни плащания, неоснователно изплатени парични обезщетения и надвзети пенсии, и лихвите

върху тях. За случая е относима разпоредбата на чл. 105, ал. 2 КСО, поставена систематично в Глава шеста, Раздел V „Общи правила за пенсиите”, която засяга срока за упражняване правото на вземане за пенсия. Императивния характер на нормата не изключва възможността и не ограничава Съда да тълкува същата, съобразно генералните принципи на правото и с оглед общите правила за давността, установени в ЗЗД, доколкото в КСО не се съдържа изчерпателна регламентация.

Основното правило по отношение предвидените в нормативните актове срокове е, че след изтичането им се погасява възможността да бъде упражнено едно субективно право, в резултат от бездействието на неговия носител. Въвеждането на срокове е насочено към създаване на определеност и завършеност на обществените правоотношения. В аспекта на АПК сроковете имат за цел, освен да дисциплинират страните, да гарантират т. нар. „стабилитет” на административните актове. Наличието на конкретен срок предполага носителят на правото да упражни същото, разполагайки с действителната възможност да стори това. Обратно – липсата на фактическа възможност, която не е предпоставена от волята на страната пречат за своевременното упражняване на правото. Тогава, когато лицето е затруднено от определени обстоятелства до степен на невъзможност, по независещи от неговата воля причини (за случая – висящ съдебен спор) да упражни навреме правото си да поиска изплащане на пенсията за инвалидност, по отношение на него не следва да бъдат прилагани особените рестриктивни норми. За такива случаи са приложими общите правни принципи на справедливост и пропорционалност в отношенията между Държавата и частните субекти на правото. Тези принципи, прогласени още от Римското право са залегнали във философията на Конституцията на РБ и са изведени в практиката на Съда на Европейския съюз. Срещу неспособния (в юридически смисъл) да действа, срокът не тече (*contra non valentem agere non currit praescriptio*).

Правилото на ал. 2, чл. 105 КСО, че вземането за пенсия се погасява с изтичането на тригодишен давностен срок, считано от 1 януари на годината, следваща годината, за която се отнася, представлява по същество санкция за носителя на правото, който ще бъде лишен от отпуснатата му пенсия, след като в определен от Закона срок е бездействал и не е направил нужното, за да получи същата. Приложението на разпоредбата обаче предполага наличие на отпусната пенсия и отсъствието на каквито и да било административни пречки тя да бъде получавана ежесечно. В процесния случай, както стана ясно това не е било така. Липсата, не по вина на жалбоподателя Л. Т. на стабилен административен акт, пораждащ правото му да получава пенсия за инвалидност изключва прилагането на нормата. Такива случаи са уредени с общите правила на погасителната давност, установени в ЗЗД и по – конкретно в чл. 115. Според чл. 115, б. „ж” давността не тече, докато трае съдебният процес относно вземането. Безспорни са доказателствата, че съдебният процес, образуван във връзка с оспорването на определения в разпореждането на ТЕЛК от 1999 г. срок на

инвалидизиране е започнал с подаването на жалбата пред СГС на 02.07.1999 г. и е приключил на датата на постановяване на окончателния съдебен акт – Решение на ВАС, № 374 от 12.01.2010 г. Следователно, през така очертания период давностният срок, предвиден в чл. 105, ал. 2 КСО е спрял да тече. За това не може да бъде прието, както е направил с решението си ответникът, че вземанията на жалбоподателя за пенсии за 2001 г., 2002 г., 2003 г., 2004 г., 2005 г., 2006 г. са били погасени съответно на 31.12.2004 г., на 31.12.2005 г., на 31.12.2006 г., на 31.12.2007 г., на 31.12.2008 г. и на 31.12.2009 г., и на това основание не му се дължат.

Оспореното решение противоречи на обсъдените материалноправни разпоредби на КСО, ЗЗД и на това основание (чл. 146, т. 4 АПК) подлежи на отмяна в оспорената част – в частта, с която е разпоредено „пенсията да се изплаща съгласно чл. 105, ал. 2 КСО”. С жалбата е заявено искане, поддържано и в писмената защита Съдът „да направи нужното, за да се заплатят пенсиите за периода: 02.06.2001 г. до 31.12.2006 г., така както са определени с разпореждането от 01.10.2010 г.”. С оглед на това и като съобрази, че в Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. на ръководител „ПО” са определени конкретните размери на пенсиите за 2001 г., 2002 г., 2003 г., 2004 г., 2005 г., 2006 г., както и че жалбоподателят не оспорва така определените размери Съдът не намира основание да върне административната преписка на компетентния орган. Отмяната на Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. само в частта относно разпореденото изплащане на пенсията „съгласно чл. 105, ал. 2 КСО” означава, че след евентуалното влизане в сила на настоящото съдебно решение разпореждането ще подлежи на изпълнение.

Водим от горните съображения и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. 118 КСО Административен съд С. - град, 14^{-ти} състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на Л. С. Т. Решение № 45/21.01.2011 г. на главния Д. на С. У. „С. О.” П. Н. и Разпореждане № */3 от 01.10.2010 г. на ръководител „ПО” П. същото У., В ЧАСТТА от разпореждането, с която е разпоредено „пенсията да се изплаща съгласно чл. 105, ал. 2 КСО”.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: